

LOKAL LÆREPLAN FOR PROSJEKT TIL FORDYPNING

Utdanningstilbyder:		
Utdanningsprogram:		
Lærefaget:		
Godkjent dato:	Godkjent av (rektor):	Gjelder fra:

Innenfor hvert utdanningsprogram som skolen tilbyr er det utarbeidet en eller flere lokale læreplaner for prosjekt til fordypning. De lokale læreplanene vil til sammen utgjøre en meny som skolen og elevene skal ta utgangspunkt i når elevene skal lage en individuell arbeidsplan for prosjektet.

Mål for opplæringa er at eleven skal

- få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i yrke(r) innen utdanningsprogrammet
- arbeide konkret med kompetansemål fra aktuell læreplan(er)
- dokumentere arbeidet underveis
- gi skriftlig tilbakemelding / egenrefleksjon over opplæringa

Kompetansemål

Den lokale læreplanen skal angi hvilke kompetansemål det skal arbeides med.

Kompetansemålene skal hentes fra læreplanene for opplæring i bedrift og/eller Vg 3 i skole (der det ikke er opplæring i bedrift).

1.	
2.	
3.	
4.	

Arbeidsmål knyttet til kompetansemålene for eleven beskrives i "Elevens individuelle arbeidsplan og dokumentasjon for Prosjekt til fordypning".

Tilpasning til regionale forhold

Et økt nordområdefokus bør, der det er mulig, gjenspeiles i arbeidsmålene knyttet til "Elevens individuelle arbeidsplan og dokumentasjon for Prosjekt til fordypning".

Struktur og organisering av faget

(Beskrivelse av hvordan faget organiseres ut fra kompetansemål, valg av læringsarena, arbeidsformer i faget osv.)

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering: Eleven skal ha standpunktvurdering

Elevene skal ha standpunktvurdering med karakter i prosjekt til fordypning.

Den individuelle arbeidsplanen / dokumentasjonen for gjennomført prosjekt til fordypning overføres ved årets slutt til et standardisert samleark. Dette legges ved elevens kompetansebevis og er en del av dokumentasjonen på gjennomført VG1.

LOKAL LÆREPLAN FOR PROSJEKT TIL FORDYPNING

Utdanningstilbyder:	Skjervøy videregående skole	
Utdanningsprogram:	Naturbruk Vg 2	
Lærefaget:	Fiske og fangst	
Godkjent dato:	Godkjent av (rektor):	Gjelder fra:

Innenfor hvert utdanningsprogram som skolen tilbyr er det utarbeidet en eller flere lokale læreplaner for prosjekt til fordypning. De lokale læreplanene vil til sammen utgjøre en meny som skolen og elevene skal ta utgangspunkt i når elevene skal lage en individuell arbeidsplan for prosjektet.

Mål for opplæringa er at eleven skal

- få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i yrke(r) innen utdanningsprogrammet
- arbeide konkret med kompetansemål fra aktuell læreplan(er)
- dokumentere arbeidet underveis
- gi skriftlig tilbakemelding / egenrefleksjon over opplæringa

Kompetansemål

Kompetansemålene skal hentes fra læreplanene for opplæring i bedrift og/eller Vg 3 i skole (der det ikke er hentet fra opplæring i bedrift).

1. Fra felles mål for opplæringen i bedrift for fiske og fangst

- kunne delta aktivt i arbeidet ombord
- kunne praktisere godt sjømannskap
- være seg bevisst hvilke faktorer som påvirker de hygieniske forhold ombord
- kunne vurdere råstoffets kvalitet, anvendelse og holdbarhet
- kjenne til lover og regler om forvaltning av fiskeressurser og bruk av båt og fangstredskaper
- kjenne til ulike former for å tilpasse fisket i samsvar med en forsvarlig beskatning og en bærekraftig utvikling
- kjenne fartøyet som bedriftsøkonomisk enhet og kunne påpeke hvilke forhold som påvirker driften av fartøyet
- kjenne til viktige internasjonale forhold for fiskerinæringen

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....

.....

.....

.....

.....

2. Fra mål om bedriftslære

Mål 1

- 1a på en enkel måte kunne forklare hvordan driften av fartøyet er organisert, hvordan beslutninger tas og hvordan arbeidsoppgavene fordeles
- 1b kjenne til fartøyets plassering innen sitt område og næringens betydning nasjonalt og internasjonalt
- 1c kjenne til hvordan fartøyets lønnsomhet vurderes

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....

.....

.....

.....

.....

Mål 2

- 2a kunne beskrive eget arbeidsområde og plassering ombord
- 2b kjenne sin nærmeste overordnedes arbeidsoppgaver og ansvarsområde
- 2c kjenne kravene som stilles til arbeidstakerne ombord og kunne etterleve disse i daglig arbeid
- 2e kunne bruke aktuell informasjonsteknologi

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....

.....

.....

.....

.....

3. Fra mål om helse, miljø og sikkerhet

Mål 1

- 1a kunne følge gjeldende lov og regelverk, interne bestemmelser for arbeidsmiljø og sikkerhet ombord, samt fartøyets sikkerhetsrutiner og kriseprosedyrer
- 1b kunne følge kommandolinjene på fartøyet
- 1c ha kunnskaper om sikkerhetsinstallasjoner og redningsmidler og kjenne plassering av og kunne bruke verne- og redningsutstyr
- 1d kjenne til fartøyets redningsplan og kunne utføre egne gjøremål ved iverksettelse av denne
- 1g kjenne til sikkerhetsrutiner for redskapsbruk og fangsthåndtering under aktivt fiske, herunder belastningsbegrensninger

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Fra mål om drift og driftsformer

Mål 1

- 1b kunne behandle fangsten i samsvar med gjeldende forskrifter og ha innsikt i hvilke faktorer som påvirker kvaliteten
- 1d kunne emballere og merke fiske- og fangsprodukter etter gjeldende forskrifter
- 1e kunne lagre, oppbevare og losse fiske- og fangstprodukter
- 1g kjenne til faremomenter og risikofaktorer ved ulike produksjonsprosesser

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mål 2

- 2b ha kunnskaper om oppbygning og vedlikehold av fangstredskaper, og tilhørende mekanisk utstyr
- 2c kjenne til tekniske reguleringsbestemmelser
- 2d ha grunnleggende kunnskaper om lete- og takseringsteknologi (sensorer) på fartøy
- 2f ha kunnskaper om bøting, reparasjon og spleising m.v. av redskap
- 2g kunne vurdere skadeomfang

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Fra mål om renhold og hygiene

Mål 1

- 1a ha kunnskaper om sammenhengen mellom personlig hygiene, hygieniske forhold ombord og betydningen dette har for sluttproduktet, trivsel og miljø ombord
- 1c kjenne til hvilke rengjøringsmidler som brukes og ulike konsekvenser disse har for helse og miljø

Kommentarer/tilleggsopplysninger

.....

.....

.....

.....

.....

6. Fra mål om kvalitet og kvalitetssikring

Mål 1

- 1a kunne forstå og arbeide etter oppsatte planer og prosedyrer
- 1b kunne gjøre rede for hvordan kvalitet på produkt påvirkes av innsatsfaktorene

Kommentarer/tilleggsopplysninger	

Arbeidet i kompetansemålene for eleven beskrives i "Elevens dokumentasjon for Prosjekt til fordypning".

Tilpasning til regionale forhold

Praksisen er på lokale fartøy/andre fartøy med liknende tilknytning.

STRUKTUR OG ORGANISERING AV FAGET

(Beskrivelse av hvordan faget organiseres ut fra kompetansemål, valg av læringsarena, arbeidsformer i faget osv.)

Faget gjennomføres i praksis på fiskefartøy/forskningsfartøy i 2 perioder à 4 uker med tillegg av tid til dokumentasjon av praksisen.

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering: Eleven skal ha standpunktvurdering

Elevene skal ha standpunktvurdering med karakter i prosjekt til fordypning.

Den individuelle arbeidsplanen / dokumentasjonen for gjennomført prosjekt til fordypning overføres ved årets slutt til et standardisert samleark. Dette legges ved elevens kompetansebevis og er en del av dokumentasjonen på gjennomført VG1.

Læreplan for videregående opplæring

Studieretning for naturbruk

Opplæring i bedrift

Fiske og fangst

Oslo, desember 1995
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Forord

Læreplanverket for videregående opplæring omfatter all opplæring under

- lov om videregående opplæring
- lov om fagopplæring i arbeidslivet

Læreplanverket består av to deler:

1. Læreplan, generell del, for grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring.

Generell del angir overordnede mål og retningslinjer for den samlede virksomheten i grunnskolen og videregående opplæring.

2. Læreplaner for videregående opplæring.

Denne læreplanen omfatter opplæring i bedrift fiske og fangst.

Læreplanene for hele opplæringsløpet vil senere bli satt sammen til én læreplan for hvert løp. Det innebærer at det må foretas enkelte justeringer i kapittel 1 og i vedlegg. I denne forbindelse vil det også bli vurdert om det er elementer i læreplanene som overlapper hverandre. Språklig gjennomgang vil bli foretatt når den endelige planen foreligger. Oversikt over opplæringstilbud og annen informasjon om videregående opplæring vil bli utgitt separat.

Denne læreplanen er midlertidig fastsatt fram til den endelige læreplan for det enkelte opplæringsløp i studieretningen foreligger.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, 14. desember 1995.

Innhold

Kapittel 1: Generell informasjon	1
1.1 Innledning	1
1.2 Inntakskrav	1
1.3 Samlet læretid i bedrift (opplæringstid og verdiskapningstid)	1
1.4 Kompetanse.....	2
Kapittel 2: Mål og hovedmomenter	3
2.1 Felles mål for opplæringen i bedrift for fiske og fangst	3

2.2	Drift og driftsformer	4
2.3	Renhold og hygiene	5
2.4	Kvalitet og kvalitetssikring	5
2.5	Helse, miljø og sikkerhet	6
2.6	Bedriftslære	7
Kapittel 3:	Vurdering	8
3.1	Hvorfor vurdering?	8
3.2	Hva skal vurderes?	8
3.3	Hvordan skal vurderingen skje?.....	8
Vedlegg 1		
	Moduler i opplæringen i bedrift for fiske og fangst	9

Kapittel 1: Generell informasjon

1.1 Innledning

Høsting av naturen har alltid gitt menneskene mulighet til å overleve. Dette gjelder også for de som bor ved kysten og tar sitt levebrød og sin inntekt fra havet.

Norge har ulike tradisjoner som fiske- og fangstnasjon. Med opprettelsen av 200 mils norsk økonomisk sone i 1977, fikk vi forvaltningsrett over havområder som er 4 ganger større enn fastlandet Norge. Årlig fangst er (1994) 2 mill. tonn fisk og reker. Med en årlig eksportverdi (1994) på ca. 12 mrd. kroner, er fiskeri- og havbruksnæringen en betydelig eksportnæring i Norge.

For å kunne utnytte de muligheter fiskerinæringen har i framtiden i forhold til sysselsetting og økonomi, er det viktig med langsiktig ressursdisponering ut fra et økologisk helhetssyn. Derfor er det viktig at de som skal utnytte og foredle våre fornybare ressurser i havet, er seg sitt ansvar bevisst og har kunnskaper om marine økosystemer og bærekraftig ressursutnyttelse.

Det er stort behov for utdanning av de som skal ha sin arbeidsplass i bedrifter som fangster, produserer om bord og i land og markedsfører og distribuerer fisk. Det settes store krav til sikkerhet og faglig innsikt av mannskapet om bord i fiskefartøy.

Fiske og fangst ble lagt inn under lov om fagopplæring i arbeidslivet 31.01.94.

Med fagbrev i fiske og fangst kan man arbeide som faglært på ulike fiskefartøy, eller skaffe seg sertifikat for å kunne føre egen båt.

1.2 Inntakskrav

For å kunne inngå lærekontrakt i fiske og fangst må søkeren normalt ha bestått videregående kurs I fiske og fangst eller tilsvarende. Det vises til forskrift om inntak til videregående opplæring.

1.3 Samlet læretid i bedrift (opplæringstid og verdiskapningstid)

Opplæringen i bedrift er normalt ett års heltidsopplæring. Opplæringen i bedrift for fiske og fangst skal normalt kombineres med en verdiskapningstid på ett år.

1.4 Kompetanse

Fagbrev

Etter endt læretid kan lærlingen avlegge fagprøve i fiske og fangst.

Etter bestått fagprøve utstedes fagbrev.

Yrkesbetegnelse: fisker.

Fagbetegnelse: fiske og fangst.

Dokumentert delkompetanse

Kompetansebevis gis som dokumentasjon for gjennomgått modul (eller i særskilte tilfeller del av en modul).

Generell studiekompetanse

Kravet til generell studiekompetanse er fullført og bestått 3-årig videregående opplæring med grunnkurs, videregående kurs I og videregående kurs II, fagbrev eller svennebrev.

Dessuten kreves det kunnskaper tilsvarende et bestemt nivå i de felles allmenne fagene.

De felles allmenne fagene fra grunnkurs og videregående kurs I på alle studieretninger gir delkompetanse i forhold til generell studiekompetanse.

For dem som har fag- eller svennebrev eller annen yrkeskompetanse, vil det normalt gjenstå et visst antall timer for å oppnå generell studiekompetanse. Tabellen nedenfor gir en oversikt over dette.

Felles allmenne Fag	Generell studiekompetanse - totalt timetall	Timetall i grunnkurs og VKI	Gjenstående timetall
Norsk	523 timer	150 timer	373 timer
Engelsk	187 timer	150 timer	37 timer
Samfunnslære	75 timer	75 timer	0 timer
Nyere historie	150 timer	0 timer	150 timer
Matematikk	187 timer	112 timer	75 timer
Naturfag*	187 timer	187 timer	0 timer
Til sammen	1309 timer	674 timer	635 timer

* I studieretning for naturbruk er 5-timersfaget i naturfag lagt inn i grunnkurset.

Ved gjennomgang av læreplanene for hele utdanningsløpet (jfr. forordet) vil departementet vurdere ekvivalering av allmennfaglige komponenter innenfor studieretningsfagene. Dette kan innebære at gjenstående timetall etter grunnkurs og VKI for enkelte fag kan reduseres.

Kapittel 2: Mål og hovedmomenter

2.1 Felles mål for opplæringen i bedrift for fiske og fangst

Lærlingene skal

- ha grundige kunnskaper og ferdigheter om fiske og fangst
- kunne vurdere råstoffets kvalitet, anvendelse og holdbarhet
- kjenne fagterminologien som brukes ombord i fiskefartøy
- kunne montere og vedlikeholde redskap og utstyr og kjenne til lete- og takseringsteknologien
- kunne delta aktivt i arbeidet ombord
- kunne utøve fiske og fangst på en måte som tar hensyn til egen og andres sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
- kunne praktisere godt sjømannskap og kunne beherske hvert ledd fra klargjøring av fiskefartøy til levering av fangst
- være seg bevisst hvilke faktorer som påvirker de hygieniske forhold ombord
- kunne arbeide selvstendig, planmessig og sikkert og kunne vise evne og vilje til å samarbeide med andre og kjenne sin plass ombord under de ulike arbeidsoperasjoner
- vise en atferd som fremmer likestilling, likeverd og respekt for andre mennesker ved utøvelse av yrket
- kjenne til aktuelle egenkontrollsystemer for kvalitetssikring og kunne bruke disse
- kjenne til lover og regler om forvaltning av fiskeressurser og bruk av båt og fangstredskaper
- kjenne til ulike former for å tilpasse fisket i samsvar med en forsvarlig beskatning og en bærekraftig utvikling
- kjenne fartøyet som bedriftsøkonomisk enhet og kunne påpeke hvilke forhold som påvirker driften av fartøyet
- kjenne til og ha innsikt i omsetningssystemer og kjenne til hvordan videresalg av produktene blir organisert fra fartøy til salgslag og kjøper
- kjenne til viktige internasjonale forhold for fiskerinæringen

2.2 Drift og driftsformer

Mål 1

Lærlingene skal med basis i kunnskaper om forvaltning og behandling av marine ressurser kunne utføre fiske, fangst og råstoffbehandling

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 1a kunne ta fangsten ombord på en forsvarlig måte
- 1b kunne behandle fangsten i samsvar med gjeldende forskrifter og ha innsikt i hvilke faktorer som påvirker kvaliteten
- 1c kunne betjene maskiner og utstyr som skal brukes i fangstbehandlingen
- 1d kunne emballere og merke fiske- og fangstprodukter etter gjeldende forskrifter
- 1e kunne lagre, oppbevare og losse fiske- og fangstprodukter
- 1f kjenne til videreforedling av fiske- og fangstprodukter
- 1g kjenne til faremomenter og risikofaktorer ved ulike produksjonsprosesser

Mål 2

Lærlingene skal kunne bruke og vedlikeholde ulike typer redskap og kjenne deres egenskaper og virkemåte

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 2a kunne håndtere redskap for optimalt fangstresultat og kjenne til konsekvensene av feilbruk for fangst og redskap
- 2b ha kunnskaper om oppbygning og vedlikehold av fangstredskaper, og tilhørende mekanisk utstyr
- 2c kjenne til tekniske reguleringsbestemmelser
- 2d ha grunnleggende kunnskaper om lete- og takseringsteknologi (sensorer) på fartøy
- 2e kunne lese redskapstegninger
- 2f ha kunnskaper om bøting, reparasjon og spleising m.v. av redskap
- 2g kunne vurdere skadeomfang

2.3 Renhold og hygiene

Mål 1

Lærlingene skal kunne ivareta god hygiene og utføre nødvendig renhold ombord

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 1a ha kunnskaper om sammenhengen mellom personlig hygiene, hygieniske forhold ombord og betydningen dette har for sluttproduktet, trivsel og miljø ombord
- 1b kunne rengjøre fartøy, produksjonsmaskiner og utstyr
- 1c kjenne til hvilke rengjøringsmidler som brukes og ulike konsekvenser disse har for helse og miljø
- 1d kjenne til hva godt renhold betyr for driftsresultatet og markedssalg
- 1e kjenne til krav og forskrifter for tilfredsstillende rengjøring
- 1f kunne bruke fartøyets renholdsplan

2.4 Kvalitet og kvalitetssikring

Mål 1

Lærlingene skal kunne gjøre rede for sammenhengen mellom utføringen av ulike arbeidsoperasjoner ombord, kvalitet på produkt og økonomisk utbytte

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 1a kunne forstå og arbeide etter oppsatte planer og prosedyrer
- 1b kunne gjøre rede for hvordan kvalitet på produkt påvirkes av innsatsfaktorene
- 1c kunne foreta kvalitetsvurdering av arbeid, utstyr, råstoff og produkt
- 1d kjenne til oppbygningen av et kvalitetssikringssystem for fiskefartøy
- 1e kunne forvalte ressursene på en økonomisk og økologisk forsvarlig måte

2.5 Helse, miljø og sikkerhet

Mål 1

Lærlingene skal kunne forebygge skade og ivareta egen og andres sikkerhet under utførelsen av sitt arbeid ombord

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 1a kunne følge gjeldende lov og regelverk, interne bestemmelser for arbeidsmiljø og sikkerhet ombord, samt fartøyets sikkerhetsrutiner og kriseprosedyrer
- 1b kunne følge kommandolinjene på fartøyet
- 1c ha kunnskaper om sikkerhetsinstallasjoner og redningsmidler og kjenne plassering av og kunne bruke verne- og redningsutstyr
- 1d kjenne til fartøyets redningsplan og kunne utføre egne gjøremål ved iverksettelse av denne
- 1e kunne arbeide selvstendig og planmessig og kunne samarbeide med andre og kjenne sin plass under de ulike arbeidsoperasjoner både under drift og i krisesituasjoner
- 1f kjenne til sikkerhetsforanstaltninger ved klargjøring, seilas og når fartøyet ligger ved kai, herunder brovakt og andre vaktrutiner
- 1g kjenne til sikkerhetsrutiner for redskapsbruk og fangsthåndtering under aktivt fiske, herunder belastningsbegrensninger
- 1h kjenne til riktige arbeidsstillinger og håndgrep
- 1i kunne utføre førstehjelp
- 1j kunne praktisere korrekt bruk, lagring og destruksjon av kjemikalier samt lagring og destruksjon av avfall, herunder ødelagt råstoff

2.6 Bedriftslære

Mål 1

Lærlingene skal kjenne fartøyets eierforhold, oppgaver og utvikling

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 1a på en enkel måte kunne forklare hvordan driften av fartøyet er organisert, hvordan beslutninger tas og hvordan arbeidsoppgavene fordeles
- 1b kjenne til fartøyets plassering innen sitt område og næringens betydning nasjonalt og internasjonalt
- 1c kjenne til hvordan fartøyets lønnsomhet vurderes

Mål 2

Lærlingene skal kjenne eget arbeidsområde og vite hvilke rettigheter og plikter arbeidstaker og arbeidsgiver har

Hovedmomenter

Lærlingene skal

- 2a kunne beskrive eget arbeidsområde og plassering ombord
- 2b kjenne sin nærmeste overordnedes arbeidsoppgaver og ansvarsområde
- 2c kjenne kravene som stilles til arbeidstakerne ombord og kunne etterleve disse i daglig arbeid
- 2d være kjent med tillitsvalgtsordningen og tillitsvalgtes funksjon ombord, samt ordningen med verneombud
- 2e kunne bruke aktuell informasjonsteknologi

Kapittel 3: Vurdering

3.1 Hvorfor vurdering?

Formålet med vurdering er å sikre en nasjonal standard i opplæringen, slik at vi får et godt og likeverdig opplæringstilbud for alle. Vurdering innebærer at resultatet av opplæringen vurderes i lys av de mål som er formulert i læreplanen.

Vurderingen vil ha ulike formål, bl.a.

- å informere lærlingen, foresatte, veileder og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt lærlingen er kommet i utvikling mot en kompetanse
- å veilede, motivere og utvikle lærlingen
- å motivere veilederen til kontinuerlig å vurdere sin undervisningspraksis
- å informere samfunnet, arbeidslivet og høyere utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse lærlingen har oppnådd

3.2 Hva skal vurderes?

- *Målene for opplæringen* slik de er fastsatt i kapittel 2 i denne læreplanen, både de felles målene i kapittel 2.1 og de fagspesifikke målene i kapitlet danner utgangspunkt for vurderingen.
- Det er lærlingens *helhetlige kompetanse* som skal vurderes, slik den er beskrevet i opplæringens mål.
- Vurderingen av lærlingene skal vise *i hvilken grad* de har nådd målene i læreplanen.

3.3 Hvordan skal vurderingen skje?

Det skiller mellom to hovedtyper av vurdering:

- Vurdering underveis.
- Avsluttende vurdering.

Vurdering underveis er en vurdering som gjøres av lærlingen og lærebedriften i samarbeid. Vurderingen skal ta utgangspunkt i lærlingens kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Det er lærebedriftens ansvar å sørge for at lærlingen får en allsidig opplæring i henhold til læreplanen.

For å legge forholdene til rette for en best mulig opplæring skal det benyttes *opplæringsbok*.

Avsluttende vurdering kommer til uttrykk gjennom fagprøve. Grunnlaget for å kunne meldes til fagprøve er gitt i forskrift og egne skriv fra departementet. Departementet vil utarbeide egne retningslinjer for gjennomføring av fagprøve.

Vedlegg 1

Moduler i opplæringen i bedrift for fiske og fangst

Moduler	Innhold	Prosentvis del av total opplæring
Modul 1: Drift og driftsmidler Råstoffbehandling	Kapittel 2.2 Mål 1.	30%
Modul 2: Drift og driftsmidler Redskapslære	Kapittel 2.2 Mål 2.	30%
Modul 3: Renhold og hygiene	Kapittel 2.3 Mål 1.	15%
Modul 4: Kvalitet og kvalitetssikring	Kapittel 2.4 Mål 1.	5%
Modul 5: Helse, miljø og sikkerhet	Kapittel 2.5 Mål 1.	15%
Modul 6: Bedriftslære	Kapittel 2.6 Mål 1 og 2.	5%
Til sammen		100%

Det er bedriftens ansvar å sørge for at lærlingen får opplæring i forhold til læreplanens mål og hovedmomenter. Innlæring av teoretiske kunnskaper bør i størst mulig grad skje i tilknytning til praktiske arbeidsoppgaver. På områder hvor bedriften *selv* vurderer at den ikke har kompetanse til å forestå deler av opplæringen, må bedriften sørge for at lærlingen får denne opplæringen på annen måte.

